

C-355/22. sz. ügy

**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2022. június 1.

A kérdést előterjesztő bíróság:Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent
(Belgium)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2022. május 30.

Felperes:

BV Osteopathie Van Hauwermeiren

Alperes:

Belgische Staat

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás tárgyát az uniós joggal való összeegyeztethetlensége miatt időközben részben megsemmisített nemzeti jogi rendelkezés alapján az oszteopátok szolgáltatásaira kivetett hozzáadottérték-adó (héta) visszatérítésének megtagadása képezi.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát az a kérdés képezi, hogy valamely nemzeti bíróság saját kezdeményezésére és előzetes döntéshozatal iránti kérelem ezt megelőző benyújtása nélkül is fenntarthatja-e a multa nézve valamely olyan nemzeti jogi rendelkezés joghatásait, amely szerint az oszteopátok szolgáltatásai nem héamentesek, és amelyet az említett bíróság részben megsemmisített az uniós joggal való összeegyeztethetlensége miatt.

EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a Bíróság 1976. április 8-i Defrenne kontra SABENA ítéletét (43/75), hogy az önálló hatáskört biztosít a nemzeti bíróság számára arra vonatkozóan, hogy – saját kezdeményezésére és az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtása nélkül – egy tisztán nemzeti rendelkezés alapján a múltra nézve fenntartsa az orvosi és paramedicinális szolgáltatások héamentességére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás joghatásait, amelyet e bíróság (miután ezzel kapcsolatban ugyanabban az ügyben három előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be a Bírósághoz az EUMSZ 267. cikk alapján, amelyeket a Bíróság a C-597/17. sz. ügyben hozott 2019. június 27-i ítélettel válaszolt meg) az uniós joggal összeegyeztethetetlennek minősített, és részben megsemmisített, minek körében a múltra nézve fenntartotta annak joghatásait, és ily módon teljes mértékben megfosztotta az adóalanyt az uniós jogba ütköző módon kivetett héa visszatérítéséhez való jogától?

2) Fenntarthatja-e a nemzeti bíróság a múltra nézve valamely olyan nemzeti rendelkezés joghatásait, amelyről megállapítást nyert, hogy ellentétes a héairányelvvel, – önállóan és az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtása nélkül – „a szóban forgó valamennyi köz- és magánérdekhez fűződő, a jogbiztonsággal kapcsolatos kényszerítő megfontolás[ra]” való általános hivatkozás és az annak állítólagos „gyakorlati lehetetlenségé[re]” való hivatkozás alapján, „hogy utólag visszafizessék az adóalany által értékesített termékek vagy nyújtott szolgáltatások vevőinek, illetve igénybevevőinek a jogalap nélkül kivetett héát, vagy a kivetés jogellenes elmaradása esetén utólagos megfizetést követeljenek tőlük, különösen ha nagyszámú, nem pontosan meghatározott személyről van szó, illetve az adóalanyok nem rendelkeznek olyan számviteli rendszerrel, amely lehetővé teszi számukra az érintett termékértékesítéseknek vagy szolgáltatásnyújtásoknak és azok értékének utólagos meghatározását”, ha az adóalany még csak annak bizonyítására sem kapott lehetőséget, hogy nem áll fenn ilyen „gyakorlati lehetetlenség”?

A hivatkozott uniós jogi és nemzeti rendelkezések

Uniós jog: a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv, a 132. cikk (1) bekezdésének c) pontja

Belga jog: Wetboek van de btw (héatörvénykönyv), a 2., 4., 26., 28. és 44. cikk, a 70. cikk 1*bis*. §-a, valamint a 91. cikk 1. §-a

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 Eredetileg bizonytalanság állt fenn abban a kérdésben, hogy héamentesek-e vagy sem az oszteopátok szolgáltatásai. A felperes ezért befizette a héát e szolgáltatások után, és az adóhatóságnak az e héa visszatérítéséhez való joga

elévülésének egy helyesbített héabevallásba történő felvétel útján történő megszakítását javasolta, amit azonban az adóhatóság elutasított.

- 2 2019. december 5-i 194/2019. sz. határozatával a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság, Belgium) az uniós joggal való összeegyeztethetlenség miatt részben megsemmisítette a héatörvénykönyv 44. cikkének egyes rendelkezéseit, aminek eredményeként az oszteopátok szolgáltatásai héamentesek lettek annyiban, amennyiben az érintett szolgáltatók rendelkeznek a kellő minőségű ellátások biztosításához szükséges képesítéssel ahhoz, hogy ezen ellátásokat hasonlóan tekintsék a szabályozott orvosi vagy paramedicinális hivatáshoz tartozó személyek által felkínált ellátásokhoz.
- 3 A Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) mindazonáltal fenntartotta a megsemmisített rendelkezések joghatásait a 2019. október 1-je előtt megvalósult adóztatandó tényállások tekintetében. A Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) a szóban forgó valamennyi köz- és magánérdekhez fűződő, a jogbiztonsággal kapcsolatos kényszerítő megfontolással, különösen pedig annak gyakorlati lehetetlenségével indokolta határozata visszaható hatályának korlátozását, hogy utólag visszafizessék az adóalany által értékesített termékek vagy nyújtott szolgáltatások vevőinek, illetve igénybevevőinek a jogalap nélkül kivetett héát, vagy a kivetés jogellenes elmaradása esetén utólagos megfizetést követeljenek tőlük, különösen ha nagyszámú, nem pontosan meghatározott személyről van szó, illetve az adóalanyok nem rendelkeznek olyan számviteli rendszerrel, amely lehetővé teszi számukra az érintett termékértékesítéseknek vagy szolgáltatásnyújtásoknak és azok értékének utólagos meghatározását. Ezzel összefüggésben a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) a Bíróság 1976. április 8-i Defrenne kontra SABENA ítéletének (43/75) 74. pontjára hivatkozott.
- 4 A Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) fent említett határozata alapján az adóhatóság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes nem jogosult héa-visszatérítésre a 2019. október 1-jét megelőző időszak tekintetében.
- 5 A felperes azonban továbbra is vitatja ezen adó kivetését, és a 2019. október 1-jét megelőzően befizetett héa visszatérítését követelte. Így a 2020 második negyedévére vonatkozó időszakos héabevallásában 45 335,81 euró összegű héakorrekciót hajtott végre a saját javára.
- 6 Az adóhatóság ezért ezen általa héatartozásnak tekintett összeg 10%-ának megfelelő – 4530 euróra lekerekített – összegű bírságot szabott ki.
- 7 A bírság adóhatóság általi elengedése vagy csökkentése iránti kérelem elutasítását követően a felperes keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt annak megállapítása iránt, hogy nem kell megfizetnie a fent említett összeget és a bírságot, valamint ezek kamatait.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 8 A felperes úgy véli, hogy a 2019. december 5-i 194/2019. sz. határozat visszaható hatályának a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) általi korlátozása ellentétes a tényleges érvényesülés uniós jogi elvével, mivel az egy olyan nemzeti rendelkezés joghatásainak a múltra nézve történő fenntartását eredményezi, amely alkalmasint összeegyeztethetetlen a 2006/112 irányelv 132. cikke (1) bekezdésének c) pontjával.
- 9 A felperes véleménye szerint ez a határozat továbbá nyilvánvalóan ellentétes a Bíróságnak az uniós jogba ütköző módon kivetett díjak vagy közvetett adók visszatérítéséhez való joggal kapcsolatos állandó ítélkezési gyakorlatával, a Bíróságnak a visszaható hatály korlátozására vonatkozó kizárólagos hatáskörével, valamint a Bíróság által kidolgozott azon kritériumokkal, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy a visszafizetés igen kivételes esetekben megtagadható legyen, minek körében az ügyet mindenképpen a Bíróság elé kell terjeszteni, és az érintett tagállamnak bizonyítania kell, hogy a Bíróság által kidolgozott kritériumok teljesülnek többek között az állítólagos jogalap nélküli gazdagodás tekintetében.
- 10 A felperes következésképpen azt kéri, hogy a kérdést előterjesztő bíróság mellőzze a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) 2019. december 5-i határozatának alkalmazását.
- 11 Az alperes lényegében a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) hivatkozott határozatára alapozza a befizetett hea visszatérítésének megtagadását.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 12 A kérdést előterjesztő bíróság azzal indokolja előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, hogy bizonytalan abban, hogy mellőzheti-e a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) 2019. december 5-i 194/2019. sz. határozatának alkalmazását.